

Sikker drift og stabil udvikling **Budgetaftale 2019-22, Sorø Kommune**

Fem partier, Konservative, Dansk Folkeparti, Venstre, Alternativet og Radikale Venstre (COVÅB), har indgået følgende budgetaftale for 2019-22 for Sorø Kommune. Budgetaftalen sætter retningen og de økonomiske rammer for velfærden og udviklingen i Sorø Kommune.

Det er til stadighed byrådets opgave at prioritere, udvikle og forny de kommunale velfærdopgaver indenfor de givne indtægter og indenfor budgetlovens rammer. Heri ligger også opgaven med at prioritere mellem aktiviteter, så der skabes råderum til at håndtere nye opgaver og rumme de behov, der opstår, når borgerne behov ændrer sig. Parterne har derfor fundet det naturligt at gå såvel budgetter som aktiviteter igennem og vurdere forslag til prioriteringer.

Omfanget af serviceforringelser og effektiviseringer skal ses i lyset af, at Sorø Kommunes samlede budget er på 1,87 mia. kr. Hovedparten af kommunens opgaver vil således ikke blive berørt, og Sorø Kommune vil også fremover kunne yde velfærdsservice over en bred kam.

Aftaleparterne arbejder ud fra, at budgettet skal skabe stabilitet og kontinuitet i kommunens service og økonomi til gavn for kommunens borgere. De fem partier har lagt vægt på at leve op til såvel de statslige krav som kommunens egne mål for den kommunale økonomi og dermed at overholde service- og anlægsrammerne hvert eneste år.

Herudover styrker budgetaftalen kommunens likviditet. Det sker ved at udskyde anlægsopgaver og ved at optage et likviditetslån på 30 mio. kr. til at betale for købet af kommunens udelysanlæg.

Aftaleparterne har gennemgået administrationens prioriteringskatalog og har fravalgt størstedelen af forslagene. Aftaleparterne har prioriteret forslag, der har fokus på effektivisering og omlægning af arbejdsgange og organisation, og som kun i mindre grad indebærer serviceforringelser.

Budgetaftalen har fokus på at videreføre driften af kommunens velfærdsopgaver, så borgerne ikke oplever store forandringer fra år til år. Parterne har derfor bevidst fravalgt at sætte nye initiativer i gang. I stedet har parterne lagt vægt på at fastholde og udvikle de aktiviteter, der allerede er i gang.

Vision 2022 og Budget 2019-22.

Byrådet er i færd med at udarbejde Vision og Planstrategi 2022, som udstikker retningen for kommunens arbejde. FN's Verdensmål danner rammen for visionen, der sætter særligt fokus på ni verdensmål, som adresseres gennem fire lokale temaer. Aftaleparterne hilser det velkomment, at der arbejdes ambitiøst med visionen. Det er ikke mindst vigtigt i en tid, hvor der løbende skal foretages politiske prioriteringer. Målene i Vision 2022 skal afspejles i drift og udvikling i Sorø Kommune, og der afsættes ikke nye ressourcer til Vision 2022 med denne budgetaftale. Formålet med koblingen til Verdensmålene er at understrege, at de politiske prioriteringer i Sorø Kommune også bidrager til en bedre verden i et større perspektiv.

Indsatser på de enkelte områder

Klima, miljø og natur

Parterne er enige om, at Sorø Kommune skal arbejde på at blive CO2-neutral. Der er en national målsætning om, at Danmark skal klare sig uden fossile brændsler fra 2050, og regeringen har stillet et klimaudspil i

udsigt i efteråret 2018. Med budgetaftalen lægges der derfor vægt på, at kommunen i takt med, at der sker fornyelser, vælger de muligheder, der findes, for at begrænse CO2-udslippet i det omfang det også er økonomisk bæredygtigt. Aftaleparterne er endvidere optaget af, at kommunens borgere også arbejder med CO2-profilen, og vil som et led i udmøntning af Vision 2022 se nærmere på mulighederne for partnerskaber med borgere og virksomheder. En mulighed er at udvikle kommunens egen indikator for lettere at kunne kommunikere om, hvordan det går med at reducere CO2-udledningen.

Sorø Kommune har et naturgrundlag med særlige kvaliteter. Der er aktuelt fokus på, om vandløbene plejes og vedligeholdes på bedste vis. Der er stærke interesser for at sikre såvel naturkvaliteten som vandafledningsevnen, og det er derfor af stor betydning, at der så vidt muligt er opdaterede og fagligt velbegrundede vandløbsregulativer.

Sorø Kommune er hjemsted for en del af Naturpark Åmosen. Sorø Kommune ser positivt på projekter for udvikling af Åmosen, som sker ved frivillighed og ved fuld kompensation, idet det er en forudsætning for realiseringen, at der kan findes midler i puljer, fonde, EU mv.

Der er endvidere i budgetaftalen beslutning om at udnytte de muligheder, der er for at give den vilde natur i Sorø Kommune bedre vilkår gennem mindre græsslåning og lignende aktiviteter.

Beredskab, Infrastruktur og Ejendomme

Aftaleparterne har afsat 370.000 kr. årligt til opretholdelse af det nuværende beredskab i Sorø Kommune indenfor rammerne af Vestsjællands Brandvæsen.

Aftaleparterne har nøje vurderet mulighederne for at gennemføre prioriteringsforslag vedrørende busdriften. Parterne har imidlertid lagt vægt på at fastholde det nuværende serviceniveau og dermed sikre transportmuligheder, som er med til at binde kommunen sammen, indtil Region Sjælland har foretaget deres prioriteringer. Det kan herefter være nødvendigt at ændre på serviceniveauet.

Det er desværre nødvendigt at udskyde omfartsvejen ved Tersløse fra 2019 til 2021 under hensyntagen til kommunens likviditet.

Parterne er enige om at arbejde intenst med at sikre, færre men bedre kvadratmeter i de kommunale bygninger. Vi ønsker et skarpt fokus på fortsat at arbejde med ejendomsstrategien, så vi afvikler og afhænder overflødige kommunale bygninger-m². Det er vigtigt for parterne, at arbejdet sker i en rettidig og konstruktiv dialog med de direkte brugere og også med berørte foreninger mv., så de sikres fremtidige nødvendige og fornuftige lokale løsninger.

Kultur og Fritid

Aftaleparterne er enige om at friholde kultur- og fritidsområdet for besparelser. Det sker for at anerkende den store indsats, de mange frivillige på området yder. Det sker også, fordi et levende kultur- og fritidsliv er afgørende for at sikre, at Sorø Kommune fortsat er et attraktivt sted at bo og leve – for såvel borgere som potentielle tilflyttere. Aftaleparterne ønsker dermed tydeligt at signalere, at Sorø Kommunes stærke kulturprofil skal videreføres og komme alle kommunens borgere til gode. Derfor satses der også på en bred vifte af tiltag, med fire konkrete projekter, som på forskellige måder understøtter det aktive kultur- og fritidsliv og kommer kommunens borgere til gode.

Aftaleparterne har afsat 1,1 mio. kr. til Sorøs Grønne Scene – et spændende projekt, som indebærer en nytænkning af uderummet mellem Sorø Biblioteket og Sorø Kunstmuseum.

Der er afsat 61.000 kr. årligt til en videreførelse af Sorø Musiske Skoles animationslinje.

Der er afsat 500.000 kr. til etablering af streetsportanlæg på Grønningen.

Der er afsat 500.000 kr. til fornyelse af gulvet i Alsted-hallen.

Parterne er meget opmærksomme på at finde den rette balance mellem udvikling og fastholdelse af de nuværende gode indsatser. Derfor prioriteres det at videreføre det nuværende serviceniveau uændret på resten af kultur- og fritidsområdet.

Fritids- og kulturlivet er mange steder den lim, som holder de mindre bysamfund sammen, og aftaleparterne ønsker med denne beslutning at vise den store respekt, som partierne har for de mange kræfter og det store engagement, som de frivillige lægger hver dag rundt omkring i kommunen.

Vækst – erhverv og bosætning

Sorø Kommune er et godt sted at drive virksomhed. Parterne lægger vægt på, at kommunens ledere og medarbejdere fortsat står klar med den rådgivning og erhvervsservice, erhvervslivet efterspørger. Parterne noterer sig, at kommunen arbejder projektorienteret med at udvikle en platform for at skaffe jobs til højtuddannede uden for de store byer. Region Sjællands nye Erhvervshus er foreslået placeret med et hovedkontor i Sorø og filial i Vordingborg fra 2019. Med Erhvervshuset bliver Sorø i højere grad hjertet i den sjællandske erhvervsservice.

Bosætning i by og landområder

Parterne lægger vægt på, at der skal være ledige byggegrunde og ledige erhvervsgrunde, så der hele tiden er noget at byde på i forhold til borgere og virksomheder, som overvejer at etablere sig i Sorø Kommune. Der skal derfor skabes råderum til at investere i byggemodning inden for budgetperioden. Vi vil fortsætte udstykningen på Frederiksberg og afsætter penge i 2021 til udstykning af Pilegårdstrekanten i Dianalund.

Sundhed, Ældre, Omsorg og Socialområdet

Aftaleparterne tager udgangspunkt i en overordnet paraply for social- og sundhedsområdet; "Et meningsfuldt liv bygger på hverdagens fællesskaber". Der skal være fokus på forebyggelse, rehabilitering, inklusion, samarbejde, fællesskaber og hverdagsliv.

Aftaleparterne noterer sig, at kommunens Center for psykosociale indsatser i sin vision lægger op til en nyorientering af indsatsen for borgere med psykosociale handicap. Fokus er her på at støtte det enkelte menneske i at finde håb, muligheder og mening i sit liv, samt øge mulighederne for at komme sig og dermed bevare et aktivt medborgerskab. Parterne noterer sig ligeledes, at Bo- og Støttecenter Sorø er på vej med en ny strategi for handicapområdet, og at Sundhed og Omsorg er på vej med en strategi for indsatserne på ældre- og sygeplejeområdet.

Aftaleparterne har afsat 1,98 mio. kr. årligt til klippekortsordningen, som sikrer tilbud på kommunens plejecentre, der kan skabe mere liv i hverdagen.

Der afsættes 312.000 kr. årligt til "Aflastning af pårørende".

Social- og Sundhedsområdet er udfordret af flere borgere og nye opgaver. Der er derfor lagt vægt på at organisere opgaverne på nye måder, som kan begrænse transporttid og andre aktiviteter, der ikke specifikt bringer medarbejdernes kompetencer i spil. Vi lægger vægt på, at sygeplejerskerne løser sundhedsopgaver, at hjemmeplejen er i hjemmene, og at personalet på centre og bosteder er, hvor borgerne er.

Aftaleparterne har vurderet en lang række prioriteringsforslag på området. Der er udvalgt et mindre antal, som iværksættes for at kunne rumme de nye behov hos kommunens borgere. Aftaleparterne har fastholdt serviceniveauet på en række områder – eksempelvis er det uvisiterede tilbud, Netværket, i Dianalund videreført, og serviceniveauet på plejecentrene er ligeledes videreført.

Nøgletalssammenligninger viser, at Sorø Kommune har et godt serviceniveau inden for en række områder, der vedrører det specialiserede voksenområde. Der har gennem årene været stigende udgifter på området, og udgiftspresset forventes at fortsætte. Det kalder på, at der skal ske en udvikling af området, så ressourcerne fordeles på flere, og så de samlede velfærdsydelser når ud til alle, der har behov. Den løbende omstilling kan indebære, at den enkelte borger eller de enkelte borgergrupper kan opleve en nedgang i forhold til det serviceniveau, de kender i dag.

På det specialiserede voksenområde har aftaleparterne taget bestik af, at der er dokumentation for, at omkostningsniveauet i Sorø Kommune ligger højere end i sammenlignelige kommuner, og det er besluttet at udnytte de muligheder, der er for at omorganisere og brede ressourcer ud under de enkelte aktiviteter, så vi kan håndtere det større antal borgere, der har behov for ydelser på området.

Sundhedsområdet er særlig vigtigt i lyset af, at Folketinget arbejder med en sundhedsreform. Reformen vil med stor sandsynlighed medføre nye opgaver på det kommunale område. Parterne lægger vægt på, at Sorø Kommune kommer godt fra start, når der skal løftes nye sundhedsopgaver. Sorø Kommune skal positionere sig på aktiv vis gennem KKR og andre kanaler og søge at få andel i nye ressourcer, så de eksisterende aktiviteter kan udbygges, og vi samlet set kan skabe den bedst mulige sundhedsservice for Sorø Kommunes borgere.

Det forventes, at kommunerne får en stærkere rolle i forhold til at færdigbehandle patienter, der har været indlagt på hospitalet. Det betyder, at den kommunale kompetence til at tage sig af svage borgere, der har været igennem en hospitalsindlæggelse, skal styrkes. Vores evne til at arbejde forebyggende og arbejde med genoptræning skal ligeledes videreudvikles. Parterne lægger vægt på, at Social og Sundhedsudvalget forbereder sig på, at der kan komme krav om øget råderum til en forstærket indsats på sundhedsområdet, når regeringens sundhedsreform falder på plads.

Børn og Unge

Forebyggelse og tidlig indsats er en central del af Sorø Kommunes DNA. Alle børn og unge fortjener gode opvækstbetingelser. Særligt vigtig er en tidlig og målrettet indsats over for børn og unge i udsatte positioner. Forebyggelse og tidlig indsats har stor betydning for det enkelte barns udviklingsbetingelser og kan bidrage til, at alle børn klarer sig så godt som muligt i forhold til at tage en uddannelse, få et job og mestre eget liv. Det er centrale fokuspunkter i arbejdet med børn og unge og i særdeleshed i forhold til alle i udsatte positioner. Derfor står aftaleparterne sammen om at løfte denne meget vigtige opgave.

Med denne aftale sætter vi tidligere ind med kvalificerede indsatser, der understøtter barnets eller den unges udvikling. Det kræver tæt samspil og tværfagligt samarbejde mellem alle, der arbejder med børn og unge om både tidlig og systematisk opsporing og specialiserede indsatser, når der er behov for det, samt hyppig opfølgning og tæt kontakt med barnet, den unge og familien.

En tidlig, målrettet og effektiv indsats er nødvendig for at kunne iværksætte den mindst indgribende handling og samtidig forebygge, at der efterfølgende bliver behov for en mere akut og intensiv indsats. Dermed sikres det, at det enkelte barns udvikling, sundhed og trivsel understøttes bedst muligt, så vores børn kan få det gode liv, de fortjener.

Aftalepartnerne ønsker udarbejdelse af en analyse af specialundervisningen i Sorø Kommune. Analysen skal indeholde vurderinger af visitationsmønstre i hele Sorø Kommune. Formålet er at skabe ro på specialundervisningsområdet, herunder budgetoverholdelse. Ressourcerne til analysen afholdes indenfor fagcentrets budget.

På Børn og Ungeområdet er der lagt vægt på at give nye faciliteter gennem følgende beslutninger.

Aftalepartnerne har afsat:

*4.25 mio. kr. til renovering af daginstitutionen Troldehaven i Dianalund,
238.000 kr. til analyse vedrørende Holbergskolen og
1.315 mio. kr. til et nyt madkundskabslokale på Stenlille Skole.*

På Børn og Ungeområdet har aftaleparterne endvidere lagt vægt på at kunne løse de ekstra opgaver, der følger af nye borgere. Det er målet, at udvikle et stærkt fællesskab på tværs af enheder og skabe gode overgange mellem vuggestue/dagpleje, børnehave og skole. Der skal sikres brobygning mellem børnehave og sfo på en god og konstruktiv måde for eksempel ved, at en pædagog fra børnehaven understøtter børnene i de første uger i sfo'en.

Aftaleparterne har vurderet en lang række prioriteringsforslag på området. Der er lagt vægt på at videreføre et højt serviceniveau i form af få lukkedage, lav klassekvotient og faglige tilbud i form af naturvejledning og sciencekoordinator. Parterne har valgt et begrænset antal prioriteringsforslag på området og har i den sammenhæng fokuseret på forslag, der omlægger og justerer opgaveløsningen.

Partnerskaber for og med udsatte borgere

Med udgangspunkt i socialpsykiatriens erfaringer med at inddrage frivillige i mødet med borgere, der har forbigående eller permanente problemer indenfor det bredere psykiatriske og trivselsmæssige, er parterne enige om, at der skal skabes et grundlag for et samarbejde med eksterne partere, der kan supplere Sorø Kommunes ressourcer og ekspertise. Der skal udvikles en systematik, hvor der i stigende grad er samklang mellem den udsatte borger, frivillige og i passende omfang kommunens professionelle fagfolk om at forbedre den enkelte udsatte borgers *eller potentielt udsatte borgers* livsmestring.

Parterne er enige om, at det forudsætter, at kommunen målretter eksisterende ressourcer på området, og at man med udgangspunkt heri satser på, at der kan ske en markant medfinansiering.

Arbejdsmarkedsområdet

Aftaleparterne ønsker at styrke kommunens fokus på at bekæmpe socialt bedrageri og minimere fejludbetalinger ved at investere i flere ressourcer i kontrolarbejdet. Det er vigtigt i forhold til sammenhængskraften i vores velfærdssamfund. Samtidig effektiviseres der på området, således at fornyelsen sker indenfor egne rammer. Målet er fortsat at sikre, at kommunens borgere tilskyndes til at blive selvforsørgende til gavn for sig selv og for samfundet.

Der afsættes 250.000 kr. årligt i en 4 årig periode til styrkelse af kontrolindsatsen, med en forventet effekt på 1,25 mio. kr. årligt.

Sorø Kommune er generelt optaget af at give borgerne det medspil, der gør, at langt de fleste borgere i Sorø Kommune, som har været ude af arbejdsmarkedet, kan vende tilbage hertil og blive selvforsørgende. Kommunen lægger derfor vægt på at gøre en ekstra indsats for at sikre borgerne så mange ordinære løntimer som muligt, og herunder sikre, at ikke-jobparate borgere bliver jobparate. Det sker blandt andet ved at investere i forløb for borgerne i virksomhedsrettede praktikker, fokus på småjobs og vikariater, så flere borgere ender med at kunne klare sig selv. Vi ved, at disse forløb øger borgernes mulighed for efterfølgende at komme i almindelig, ordinær beskæftigelse. Herved sikres også fokus på at imødekomme virksomhedernes behov for arbejdskraft, så de fortsat sikres gode vækstvilkår

Økonomi, Styring og Styrkelse

Parterne er enige om at leve op til målet om en gennemsnitlig årlig likviditet, som det er fastlagt i Byrådets "Kodeks for det gode budgetarbejde", på minimum 75 mio. kr. Parterne er endvidere enige om, at Sorø Kommunes økonomi skal styrkes, så den strukturelle balance til stadighed forbedres. Det fordrer, at der sker en effektivisering og en fokusering af aktivitetsniveauet, så kommunens drift giver et overskud, så der kan afdrages på gæld og samtidig skabes et økonomisk råderum, som i de kommende år kan investeres igen. Det er ligeledes forventningen, at de indtægter, som følger af en stigende befolkning, begynder at vise sig. Sorø Kommune har blandt andet med erhvervelse af kommunens lysanlæg foretaget en god investering i forhold til lavere priser på den årlige drift. Til gengæld presser det likviditeten aktuelt.

Budgetaftalen overholder servicerammen. Aftaleparterne er enige om at indarbejde en servicerammereserve på 1 pct. af nettodriftsudgifterne til at imødekomme evt. overførsler fra regnskab 2018.

Økonomi, Finansiell strategi

Når kommunen i det kommende år reviderer sin finansielle strategi, lægges der vægt på, at byrådet ønsker, at kommunens aktiver investeres i sektorer eller puljer, der ikke påvirker klimaet negativt.

Budgetanalyser – bedre grundlag for at prioritere

Vi får flere borgere i Sorø Kommune. Det medfører nogle demografisk betingede udfordringer i form af stigende udgifter på ældreområdet og på dagpasningsområdet, ligesom det medfører ekstra tilskud fra staten. Parterne er af den opfattelse, at den positive befolkningsudvikling netop er positiv og skal fastholdes. Aktuelt udfordrer befolkningsudviklingen kommunens likviditet, men her er det vigtigt at bevare et mere langsigtet perspektiv. På lidt længere sigt vil flere borgere være med til at styrke kommunens indtægtsgrundlag, ligesom flere borgere danner grundlaget for gode velfærdsaktiviteter.

Parterne noterer sig, at der er et mindre kassetræk i 2020, og administrationen får til opgave at udarbejde fire budgetanalyser, der kan indgå i arbejdet med budget 2020. Budgetanalyserne skal være med til at skabe et grundlag for, at Sorø Kommune får et budget, som på lang sigt er i strukturel balance. Analyserne skal udarbejdes indenfor følgende fagudvalg: Teknik og Miljøudvalget, Arbejdsmarkeds og Erhvervsudvalget, Social og Sundhedsudvalget samt Børn og Undervisningsudvalget.

Budgetanalyserne skal endvidere medvirke til at finde prioriteringsmuligheder, der kan understøtte udmøntningen af Vision 2022.

Parterne lægger vægt på, at der i størst muligt omfang bruges interne ressourcer til at gennemføre budgetanalyserne, og Direktionen anmodes derfor om, i dialog med centercheferne og Hovedudvalget, at fremlæg-

ge et forslag til, hvordan disse budgetanalyser gennemføres. Målet med budgetanalyserne er at få endnu bedre indsigt i effekten af de mange aktiviteter, der gennemføres i Sorø Kommune, med henblik på at skabe bedst muligt grundlag for de prioriteringer, der foretages.

Indtægter gennem samarbejde med fonde og andre eksterne kilder

Parterne lægger vægt på, at Sorø Kommune stiller skarpt på mulighederne for at opnå ekstern finansiering fra fonde, private eller EU eller hidtil uudnyttede statslige kilder. Parterne er indstillet på at tilpasse sig de kriterier, der er fastlagt af eksempelvis fonde, for at kunne opnå tilskud herfra. Parterne er indstillet på at være politisk afsender på ønsket om at iværksætte en håndfuld gode projekter, der gerne viderefører de ideer, der er opstået tæt på den borgernære drift, samt at ideerne projektgøres og tilrettelægges på en måde, som øger deres chancer for at opnå ekstern finansiering.

Brug af projekter og konsulenter

Aftaleparterne ønsker stor klarhed om samspillet mellem drift og udvikling, når der formuleres projekter og hyres konsulenter. Serviceniveauerne og kerneopgaven skal ikke lide under, at der arbejdes med projekter – tværtimod. Direktionen bedes om gennemføre en analyse af en række projekter og kortlægge organisationens tidsforbrug. Analysen skal medvirke til at tydeliggøre, hvor et timeforbrug til projekter i stedet kunne være anvendt til drift, at tydeliggøre de resultater, der skabes med projekter, og hvordan de involverede medarbejdere vurderer værdien af, at projektet er gennemført. Analysen skal danne grundlag for at udarbejde en strategi for Sorø Kommunes anvendelse af udviklingsprojektilgangen, herunder tilgangen til samarbejde med eksterne finansieringskilder. Endelig skal analysen munde ud i et oplæg om udvikling af en intern konsulenttjeneste baseret på de fagprofessionelle.

Tværgående samarbejde

Aftaleparterne lægger vægt på det tværgående samarbejde. Sorø Kommune har udviklet en model for samarbejde med udsatte borgere, og borgerne fortæller, at de oplever en større sammenhæng i indsatserne. Det fundament skal vi bygge videre på! Der skal ske et samarbejde, hvor man på tværs af udvalgsområder skaber mærkbare resultater for borgerne og samtidig udnytter ressourcerne bedst muligt.

Det Konservative Folkeparti

Dansk Folkeparti

Venstre

Alternativet

Radikale Venstre